

Dotkněte se Bulharska!

Vážení čtenáři, pokračujeme s naší rubrikou Dotkněte se Bulharska, která souvisí s myšlenkou, že ať jsme kdekoli na světě, Bulharsko navždy zůstává v našem srdci, neboť je to nejkrásnější místo na Zemi. Zároveň je však tento sloupek určen také našim českým přátelům. Fakta ukazují, že pokud navštívili naši zemi alespoň jedenkrát, zamilovali si ji a vracejí se znovu a znovu. Pro většinu z nich je Bulharsko především černomořské pobřeží s jeho rozsáhlými písčnými plážemi a výtečnou kuchyní s vůní aromatické čubrice. My ovšem víme, že naše země není pouze moře. Ona uchvacuje i nás samotné svými „veselými

údolními“ a „obřími horami“, kulturními a historickými památkami, jakými se mohou pochlubit jen málokteré evropské země. Jakýmkoliv směrem se podíváte, odhalíte čarokrásná místa, která si zaslouží být viděna, a místní kuchyně navíc obohatí vaše prožitky novými chutěmi a vůněmi.

Jak jsme již psali, Bulharsko je rozděleno do 6 regionů: Severozápadní, Severní centrální, Severovýchodní, Jihovýchodní, Jižní centrální a Jihozápadní.

Každá z oblastí je svým způsobem specifická a unikátní.

Nesebär – jedno z nejstarších měst v Evropě

Město vzniklo před více jak 3 200 lety, je mimořádně působivé a je jedním z nejnavštěvovanějších letovisek na bulharském pobřeží Černého moře. Nachází se v jihovýchodní části Bulharska ve vzdálenosti 48 km od Burgasu, 98 km od Varny a 410 km od Sofie

Dějiny

Poloostrov Nesebär – starověké město Mesambria Pontica, ve středověku zvané Mesambria a později Nesebär, bylo osídleno před několika tisíci lety na konci doby bronzové. Staří Thrákové jej nazývali Mel-sambria, tedy „město Melsovo“, podle legendárního zakladatele. Mesambria měla dva východně situované přístavy – jižní a severní, kde se dodnes nacházejí vraky starověkých lodí. Podle starověkých zpráv se zde okolo roku 620 př. n. l. narodil legendární autor bajek Ezop, jenž byl thráckého původu. Na konci 6. století př. n. l. připluli první helénští osadníci dórského původu. Město se postupně rozrůstalo, byly zde vystavěny chrámy, škola a divadlo, postupně bylo též obehnáno masivními hradbami, vznikly obytné čtvrti, chrámy a gymnasion. Ve městě se rozvíjela nejrůznější řemesla – zejména zpracování kovů.

Kolem roku 440 př. n. l. začala Mesambria razit vlastní mince, přibližně od stejné doby byly raženy i první zlaté mince. Město udržovalo dobré obchodní vztahy s řeckými polis v Černém a Egejském moři a v celém Středomoří. Nález, svědčící o bohatém ekonomickém, kulturním a duchovním životě z této doby, jsou vystaveny v městském archeologickém muzeu.

V roce 72 př. n. l. přešlo město bez od-

poru do rukou Římanů. Po krátké okupaci se v prvním století město stalo součástí Římské říše. Mesambria, jak se tehdy město jmenovalo, se svými pevnými hradbami a velkými veřejnými stavbami dál pokračovala v ražbě vlastních bronzových mincí a zůstávala důležitým obchodním a kulturním centrem na černomořském pobřeží římské Thrákie.

Poté, co se hlavním městem Římské říše stal Konstantinopol a oficiálním náboženstvím křesťanství, vznikly příznivé podmínky pro vzestup černomořských měst. V Mesambrii vznikly nové křesťanské chrámy – baziliky, nové hradby, nový vodovodní systém a městské lázně. To vše bylo dílem nejlepších architektů a stavitelů Říše, vše bylo vystavěno podle vzoru

staveb v hlavním městě. Centrálním kostelem Mesembrie byl chrám sv. Sofie, tak jako v Konstantinopoli.

Součástí bulharského státu se město stalo poprvé v roce 812, kdy jej napadl a dobyl chán Krum, v této době se sem stěhovali Slované a Bulhaři. Nesebär, jak město nazývali Slované, zůstal v bulharských rukou na dlouhou dobu během panování cara Simeona Velikého.

Ve 12. a 13. století město rozvíjelo aktivní obchodní styky se zeměmi ve Středomoří a na Jadranu a s knížectvími na sever od Dunaje. Vystavěny a vyzdobeny freskami byly kostely sv. Stefana (11. stol.) a sv. Jana Křtitele (11. stol.), tyto kostely byly vzorem pro pozdější dobře známé chrámy z 13. a 14. století.

Památky

Nesebär je tvořen Starým a Novým městem.

Staré město se nachází na malém poloostrově a s pevninou jej spojuje úzký pruh země. Nové město se vyznačuje moderní architekturou, nacházejí se zde administrativní budovy, restaurace, bary a hotely. Na straně Nového města najdete také jižní a severní pláž. Ve staré části města je jen malá pláž, zvaná Plakamoto, která se nachází pod antickým divadlem.

Mořská voda je zde velmi čistá, ale písek hrubý. Řada malých restaurací v okolí nabízí místní speciality v kombinaci s krásným výhledem.

Architektonicko-historická rezervace Nesebăr je v seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. Komplex se nachází ve Starém městě a jeho jednotlivé sály sledují vývoj města od thráckého přístavu do jeho současné podoby. Pozůstatky hradeb jsou k vidění i dnes.

Kostel sv. Stefana je znám také jako Nová metropole. Při jeho výstavbě byly kromě cihel a kamenných bloků použity reliéfy, římsy a hlavice z poničených křesťanských chrámů. Nástěnná malba obsahuje tisícovku postav v celkem 258 kompozicích, k vidění jsou i vyřezávané archijerejský trůn a ambon z 18. století, a rovněž stylově originální malovaný ikonostas z konce 16. století.

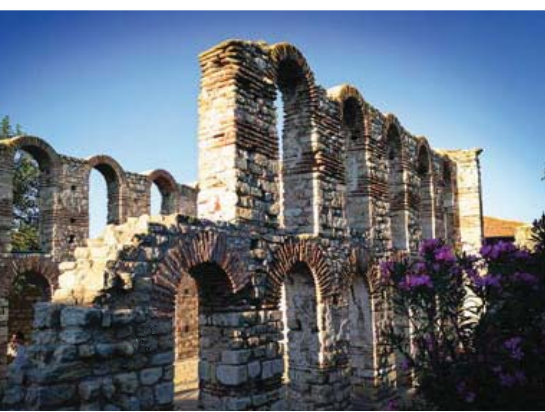
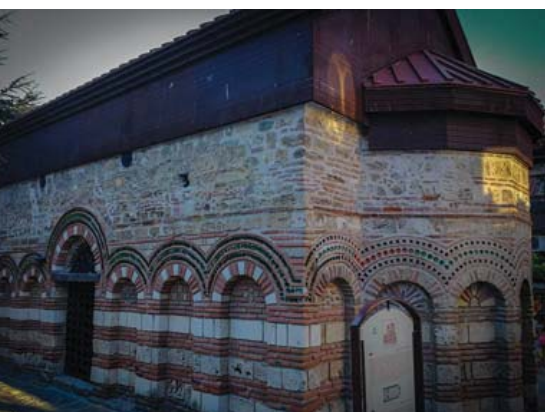
Kostel Ježíše Krista Pantokratora v Nesebru je jedním z nejlépe dochovaných a nejzajímavějších chrámů ve městě. Je považován za charakteristický příklad uměleckého stylu chrámové architektury 13. a 14. stol. Uvnitř jsou na zdech dochovány pouze pozůstatky původních fresek.

Kostel sv. Jana Křtitele také patří k těm lépe dochovaným. Postaven je z malty a lámaného kamene a je považován za typický příklad přechodu mezi zkrácenou bazilikou ke kostelu s křížovou kupolí. Dnes slouží jako umělecká galerie. Z fresek se dochoval výjev s obrazem svatě Mariny ze 17. století a portrét donátora ze 14. století.

Kostel sv. Paraskev je postaven z cihel a tesaného kamene ve střídavých pruzích. Fasádu zdobí keramická plastika. Rozpoznatelné jsou motivy slunce, cik-cak obrazce, šachovnice, rybí kost a čtyřlístek a oválné glazované obklady.

Kostel sv. Jana Aliturgeta nebo také **sv. Ivan Neosvěcený** byl vystavěn ve 13. a 14. stol. Legenda praví, že byl kostel poničen během čirpanského zemětřesení v roce 1913 a nebyl vůbec vysvěcen, protože při jeho stavbě zemřel jeden z dělníků. Jeho fasády byly zhotoveny dvěma různými způsoby a dokazují vysokou úroveň malířského stylu.

Svatá Sofie, známá také jako Stará metropole, se nachází v předpokládaném starobylém centru města. Jde o trojlodní baziliku s jednou půlkruhovou apsidou, která je zvenčí trojstěnná, má předsíň a atrium (nádvoří). Boční lodě jsou od té střední odděleny kamennými pravouhlymi pilíři spojenými cihlovými oblouky.

Nad nimi se nachází další arkáda. Na východní zdi nad apsidou jsou tři klenutá okna. Bazilika měla sedlovou střechu, která se však nedochovala. V apsidě je téměř úplně zachována kamenná lavice. Uvnitř byl kostel omítnut maltou a opatřen freskami. Celá podlaha byla pokryta mozaikou z malých různobarevných kamínků.

Domy Starého Města

Ty se vyznačují jedinečnou architekturou, třebaže navenek připomínají ostatní domy vystavěné v obrozeneckém stylu, které známe z městeček jako Kotel, Trjavna, Elena, Žeravna a Gradec, zde množství dřevěného materiálu odpovídalo tomu, jak zámožný majitel domu byl. Jen domy těch nejbohatších lidí byly téměř výhradně ze dřeva, zatímco zbytek používal kamenný základ s dřevěným patrem.

Pozůstatky pevnosti Mesembria

Během mnoha staletí existence města byly opakovaně stavěny hradby a obranné prvky, které činily poloostrov nepřístupný. První doložení osadníci poloostrova, Thrákové, začali své sídlo opevňovat v 8. století př. n. l. Na severozápadním břehu se z té doby dochovala hradba s bránou. Byla postavena z drčeného kamene a hlíny a dochovala se do dvoumetrové výšky.

Při kolonizaci na konci 6. století př. n. l. nevybudovali řečtí osadníci nový fortifikační systém ihned. Začali s tím až koncem 5. a začátkem 4. století př. n. l. Stavbu tvoří velké řady kamenných bloků s opracovanou čelní stranou, není použit žádný tmelící materiál.

Při převzetí Mesembrie Římané zůstalo opevnění téměř nepoškozeno a používalo se i v následujících staletích. Po rozpadu Římské říše se vládcí Byzance pustili do čilé stavební činnosti a v polovině 5. století vznikly v Mesembrii nové fortifikační stavby. Nejlépe se dochovala pevnostní zeď kolem městské brány. V tomto místě je tvořena velkými kamennými bloky opracovanými do obdélníkového tvaru. Raně byzantský fortifikační systém byl používán po celý středověk. Při útocích nepřátel byly hradby několikrát vážně poškozeny, ale zase byly rychle obnoveny.

Po pádu Nesebru pod tureckou nadvládou (1453) ztrácelo opevnění svůj došavádní význam a když bylo ponecháno zcela svému osudu, postupně z něj zůstaly jen rozvaliny.

Větrné mlýny

Mlýny jsou pro Nesebár emblema-

Autentický recept z Jihovýchodního regionu Bulharska

Milinky

Způsob přípravy:

Droždí rozdrobte do misky a přidejte vlažnou vodu a cukr. Nechte na teplém místě vzejít. Přidejte sůl, mléko, vejce, ocet a 2–3 lžičky slunečnicového oleje. Postupně po částech přisypete mouku a vytvarujte měkké těsto. Přemístěte do předem vymazané a moukou vysypané nádoby a nechte kynout než těsto zvětší svůj objem 5–6krát. Ruce si potřete olejem a vytvarujte menší bochánky nebo šneky, které poskládejte do předem vymazaného plechu nebo pekáče. Posypte je rozdrobeným sýrem. Takto připravené milinky nechte opět kynout.

V rozehřátém oleji zasmažte 1–2 lžičky mouky, a ještě teplou směsí milinky zalijte. Pečte v troubě předehřáté na 180 stupňů dorůžova. Po upečení je potřete máslem a na 10 minut přikryjte vlhkou utěrkou.

Nejvíce si je vychutnáte ještě teplé, ale vydrží vám měkké i několik dní.

Potřebné suroviny:

500 g hladké mouky
 ½ kostky čerstvého droždí
 1 vejce
 100–125 ml vlažného mléka
 100–125 ml vlažné vody
 ½ lžičky soli
 ½ lžičky octa
 ½ lžičky cukru
 100–150 g balkánského sýru
 slunečnicový olej

tické a jsou svébytným symbolem města – dodnes se dochovaly pouze tři z nich. Jeden se nachází na mostě mezi Starým a Novým městem. Mlýn byl postaven v 19. století a patřil nesebárským měšťanům, kteří město opustili po dohodě Mollov–Kafantaris. V roce 1929 byl mlýn rozebrán, ale na počátku sedmdesátých let 20. století opět rekonstruován na základě autentických fotografií a vzpomínek současníků.

Okolo mlýna z tureckých dob se na-

cházejí lavičky a výhled na moře je odtud vskutku působivý, proto je toto místo nejnavštěvovanějším a nejoblíbenějším místem jak pro místní, tak i pro zahraniční návštěvníky. Do druhého patra větrného mlýna, kde byl kdysi obytný pokoj, se stoupá po robustním schodišti, ve třetím patře pak byla pracovna.

Druhý mlýn je vestavěný do jednoho z hotelů a z třetího mlýna, který stál na severním břehu poblíž kostela sv. Bohordičky z Eleusy, se dochovaly pouze ruiny. ♦